

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

Secretariaat : G. D. DUURSMA, B 185 HUIZUM bij Leeuwarden.

Mesembrianthemums.

M. TRICOLOR WILLD = M. PYROPAEUM HAW.

Dit voorjaar, bij het nazien van den catalogus van een onzer grootste zadenhandelaars, vonden we onder de eenjarige bloemzaden ook eenige Mesembrianthemumsoorten vermeld. Het waren de *M. crystallinum*, het bekende ijskruid, verder de *Af. cordifolium fol. var.* een soort met geelwitte vlekken op de bladeren, die voor mozaikperken gaarne gebruikt worden en ten slotte de *M. tricolor*, die voor rotspartijtjes en kleine perkjes werd aanbevolen. Aangezien onder dezen naam meerdere soorten bekend staan waren we wel benieuwd, wat we zouden krijgen en zoo bestelden we dus o.m. een pakje zaad, dat bij ontvangst, het was begin Maart, onmiddellijk werd uitgezaaid. Zooals bekend komen de zaden der meeste Mesemsoorten zeer spoedig uit en bezat ik dus al gauw een honderdtal kiemplantjes.

Reeds na enkele weken konden ze worden verspeend. Ze bezaten toen al vier blaadjes en de geheele plant scheen als met dauwparels bedekt. Nu wilde het geval, dat ik van andere zijde eenige zaden gekregen had van *M. pyropaeum Haw.* en de kiemplanten hiervan vertoonden een opvallende gelijkenis met de voorgaande soort. Het bleek al ras, dat beide soorten volkomen synoniem zijn. Begin Juni gingen de plantjes naar buiten. Hier kregen ze al gauw een roodachtige tint, maar ze groeiden prachtig en stoelden flink uit, zoodat het niet lang duurde of de eerste bloemen verschenen. Deze waren langgesteeld en staken een flink eind boven de bladeren uit. Zoowel de bloemstelen alsmede de kelk waren geheel bezet met dikke, als het ware afhanginge ijsdruppels, wat aan dit plantje een eigenaardige bekoring verleent.

De bloem is werkelijk driekleurig. De bloemblaadjes zijn aan de buitenzijde karmijnrood, worden naar binnen toe wit, terwijl de meeldraden bruin zien. 's Middags in de zon, als de bloemen wijduit geopend zijn, hebben ze een doorsnede van 2-2½ c.M.

Na den bloei buigen de bloemstelen omlaag, zoodat de zaaddozen op den grond komen te liggen. Er bestaat ook een soort met zuiver witte bloemen, de *M. tricolor album*. Deze is dus niet drie, maar slechts tweekleurig. Als groepje voldeden deze plantjes uitstekend en al zijn ze slechts eenjarig, ze hebben dan toch weer dit groote voordeel, dat ze zelfs in regenachtige jaren

Volop bloemen geven, wat we van de overige meerjarige Mesems nu juist niet zeggen kunnen.

v. D. H.

Kweek Phyllo's. II.

DE HYBRIDEN.

Het aantal hybriden, dat in den loop der jaren van het geslacht *Phyllocactus* ontstaan is, is verbazend groot. Slaan we er den grooten catalogus van De Laet op na, zooals die voor den oorlog werd uitgegeven, dan vinden we daarin reeds een 440 tal soorten vermeld en dit aantal is zeker niet volledig. Trouwens, hoe zou dat ook het geval kunnen zijn. Iedere kruisbestuiving geeft het aanzijn aan zooveel nieuwe vormen, dat het beschrijven en benoemen daarvan reeds bijna tot de onmogelijkheden behoort. En daar komt dan nog bij, dat men bij het hybridiseeren niet tevreden is geweest met alleen *Phyllo's* onderling te bestuiven, doch er heel vaak het geslacht *Cereus* heeft bijgehaald, ja zelfs zijn bastaarden bekend tusschen *Phyllocactus* en *Echinopsis* en wie weet wat we nog meer zullen krijgen. Waaruit natuurlijk wel blijkt, dat er onderling tusschen de cactusgeslachten een vrij groote mate van verwantschap bestaat. Dat bestuiven gaat betrekkelijk heel eenvoudig in zijn werk. Men behoeft slechts met een penseeltje of een propje watten of zelfs maar met de vinger wat rijp stuifmeel van de eene soort te brengen op den stempel eener andere soort en voor de rest wacht men maar af wat of het wordt. Als de vrucht zich heeft gezet, ziet men dit dadelijk aan het dikker worden van het vruchtbeginsel; terwijl de bloemkroon verdort, blijft dit laatste frisch groen. Ook nu nog is men echter niet zeker, dat zich goed kiemkrachtig zaad gevormd heeft en men kan dus eigenlijk pas van een goedgelukte kruising spreken als men de kiemplantjes voor zich heeft. En of het een verbetering is, kan men pas beoordeelen als deze achtereenvolgens beginnen bloem te geven, wat vanaf het derde jaar gebeurt, maar ook heel vaak langer op zich laat wachten. Vooral waar men hybriden onderling met elkaar kruist, gebeurt het vaak, dat geen kiembaar zaad wordt gevormd. Lukt het daarentegen, dan zijn de grootste verrassingen niet uitgesloten en hieraan dankt het *Phyllogeslacht* dan ook haar grooten vormrijkdom.

Zoo oppervlakkig lijkt het dus heelemaal geen kunst om een aantal goede hybriden zelf op te kweken, maar de praktijk heeft het wel anders geleerd. Allereerst kan men zoo maar niet in het wilde weg er op los bestuiven, maar dient men de beide stamouders wel degelijk met eenig overleg te kiezen. Kruising van twee goede stamsorten geeft als regel ook mooie hybriden. Zoo ontstond uit de kruising van *Phyllocactus crenatus* en *Cereus grandiflorus* de bekende Cooperiklasse, die een groot aantal zeer fraaie soorten telt. De plant heeft het bladmodel der *Phyllo's*, doch de bloemen zijn die van het geslacht *Cereus*, ze zijn groot en komen uit de bladstelen. Een bekende soort is de *P. Pfersdorfii*. Ook zijn er meerdere goede *crenatus*hybriden bekend,

waarvan echter de juiste afkomst niet meer is na te gaan, bijv. P. Guedeneyi. Gewoonlijk kiest men de stevigste groeier als moeder, daar het vormen van vruchten de plant leelijk uitput. Ook dient men te letten op de onderlinge lengte der bloembuis. De stuifmeelkorrels toch moeten al groeiende zich een weg banen van den stempel door den stijl tot aan de zaadknoppen binnen in het vruchtbeginsel en het laat zich begrijpen, dat ze in den regel niet in staat zijn een langeren weg af te leggen, dan waarop ze voor de soort, waarvan ze afkomstig zijn, waren ingericht. Kweekers van naam hebben zich met succes op de hybridisatie van Phyllo's toegelegd en daarbij prachtige resultaten weten te bereiken. We noemen slechts den naam van Johannes Nicolai, wiens schitterende creaties aan alle cactusvrienden dienden bekend te zijn. Zelf hadden we deze zomer het voorrecht zoo'n hybride in bloei te krijgen en wel de Mendoza. Het ontluiken der bloem was een gebeurtenis, die we al dagen lang met spanning hadden verbeid. Eindelijk op een avond zou het gebeuren. De opening, die om zes uur nauwelijks zichtbaar was, werd langzaam aan grooter en eerst tegen tien uur had het bloemenwonder zich geheel ontplooid.

Bijna drie volle dagen hebben we de bloem in al haar schoonheid kunnen bewonderen en haar op een Lumiere-kleurenplaat kunnen vereeuwigen; toen begonnen de blaadjes te verslappen en hebben we haar weggesneden. Jammer, dat we nergens een andere goede soort in bloei wisten om tijdig mee te bestuiven.

Toch zijn we daarin dit jaar niet onfortuinlijk geweest en we kunnen met trots wijzen op een tiental rijpende vruchten, waarin we de beste eigenschappen verwerkt hebben, die we konden krijgen. Vooral de beide vruchten Phyllocactus crenatus Cereus speciosus en omgekeerd doen me met verlangen naar de toekomstige resultaten uitzien. In het bekende handboekje van Rother wordt getracht een soort classificatie te geven der talrijke in den handel zijnde bastaarden, doch zelfs door zeer ervaren kweekers wordt aan de mogelijkheid eener behoorlijke indeeling getwijfeld, zoodat we ons niet zullen begeven op het gladde ijs eener groenbeschrijving. Voor de praktijk zal een indeeling volgens de kleuren der bloem zeker meer voldoening schenken en we kunnen dan volstaan met een vijftal, namelijk:

1. bloemen wit, of geelachtig-wit tot creme.
2. id. van rose tot diep donkerrood.
3. rood-oranje tot oranje.
4. rood tot purper, waarin duidelijk de kleur der *Cer. speciosus* te kennen is.
5. De meerkleurige, waarin geel, rood en purper vertegenwoordigd zijn.

v. D. H.

Succulenten in den vreemde.

Misschien boezemt het den lezers van „Succulenta" belang in een en ander te vernemen over de cactussen en andere vetplanten, welke we op onzen vacantiereis te zien kregen.

Laat ik beginnen te vertellen, dat het doel van onze reis Zwitserland was, en dal voornamelijk de vetplantenverzameling in den botanischen tuin te Bern zeer onze aandacht heeft getrokken, zoodat het mij wel de moeite waard leek de Nederlandsche vetplantenliefhebbers hierover het een en ander mee te deelen.

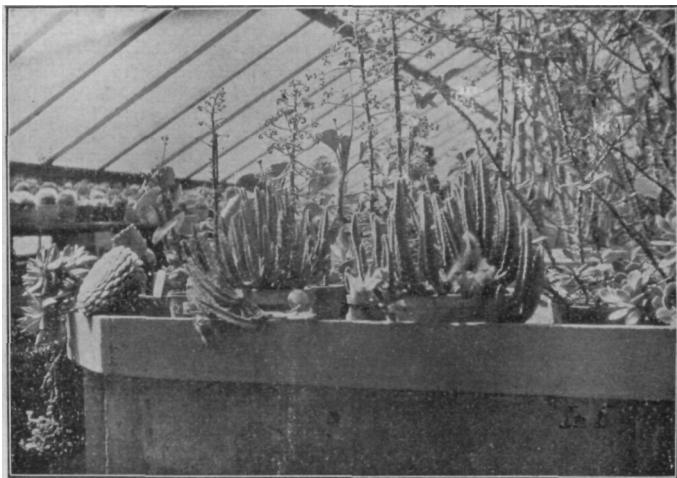

Het Zwitschersche volk heeft, naar het mij toeschijnt, een aangeboren liefde voor alles wat bloem is. Dit uiten ze door hun huizen er mee te versieren en niet alleen bij de hotels en groote gebouwen, maar zelfs tot in de achterstraten toe ziet men op de vensterbanken overal bloemen staan en wanneer er geen plaats voor is maken ze die wel, al moeten ze de potten in de dakgoot zetten. Tot hun lievelingsbloem hebben ze blijkbaar gekozen de geranium, maar het is lang geen zeldzaam verschijnsel tusschen de vroolijk-roode geraniumbloemen ook een geweldig groote phyllo te ontdekken, zoo'n oude knaap, die daar schijnbaar vanzelf, zonder eenig kenteeken van bijzondere zorg, prijkt met wel een 20-tal fraaie bloemen. Als je zoiets ziet, komt eigenlijk de verzuchting bij je boven: „waarvoor doe ik zooveel moeite met mijn broeikasje, zoover breng ik het toch nooit met al mijn zorgen”. Een andere zeer veel voorkomende cactus is de *Cereus flagelliformis* die zijn „geesels” zonder eenige kwaadwilligheid langs de muren laat afhangen en er op los bloeit, dat het een lieve lust is.

Toen we Zondag 20 Juli nog een paar uur over hadden, voordat we Bern zouden verlaten, besloten we even den botanischen tuin te gaan opzoeken, daar „Baedeker” hem als bezienswaardig aanpreeft. Al gauw hadden we hem gevonden en tot onze niet geringe verwondering zagen we opeens een perk vetplanten, dat het bekijken best waard was. Er stonden geweldige rotscactusen met er omheen gegroepeerd *Aloë's*, *Euphorbia's*, *Mesems* en de noodige *Sedums* en *Sempervivums*, te veel om op te noemen.

Maar daarbij bleef het niet. Wat verder kwamen we aan een serre, waarin de mooie planten geborgen waren.

De bijgaande foto's, vooral die welke onze penningmeester laat zien, ijverig opteekende wat hem de moeite waard leek, geven een goed beeld van de groote hoeveelheid planten, terwijl ook wel de overvloedige bloei waar te nemen valt. De andere foto vraagt in het bijzonder de aandacht voor de duidelijk zichtbare

behaarde bloemen van *Stapelia grandiflora*. De laatsten waren omzwermd door een menigte vliegen en zelfs bedekt met een massa vliegenlarven, hetgeen karakteristiek is voor de aasbloemen.

Vermeldenswaardig om hun krachtige planten waren o.m. *Mam. bocasana*, *pusilla*, *gracilis elongata*; verder *Cereus Berlandieri*, en een menigte *Mesembrianthemum-mimicry*plantjes, alle in vollen bloei.

Dit is wel het voornaamste, dat de aandacht trok, en ik raad ieder aan, die er toe in de gelegenheid is, Bern, en vooral de vetplantenserre in den botanischen tuin eens te gaan bezoeken.

ROTTERDAM, September 1924.

N. E.—O.

Onze gratis-stekken voor beginners.

In het Aprilnummer 1922 maakten we voor het eerst melding van de aardige propaganda, verzonnen door de redactie van het Nordisk Kaktus Tidsskrift, om aan hare leden ter aanmoediging een viertal stekjes cadeau te doen. Of het daar veel geholpen heeft weten we niet, want het tijdschrift heeft vermoedelijk opgehouden te bestaan, doch bij ons is het een overweldigend succes gebleken. Het gebeurde vaak, dat ik doosjes en plantjes tekort kwam en al hielpen tal van leden ons over de moeilijkheden heen, toch hadden we soms bijna geen tijd om alles weggestuurd te krijgen. Als men de snelle toename van ons ledental

ziet, zal men begrijpen wat een hoeveelheid werk er aan die stekkenstuurderij verbonden was. Voeg daar nog de correspondentie bij, die er vaak het gevolg van was, dan zal men gaarne willen inzien, dat het ons niet aan werk ontbroken heeft. Natuurlijk zijn ons de teleurstellingen niet bespaard gebleven, zelfs kreeg ik eenmaal een doosje teruggestuurd, zonder boe of ba erbij, maar met de kennelijke bedoeling, dat ik den rommel wel kon houden. De geadresseerde had vermoedelijk een importzending verwacht, die ver buiten onze middelen en bedoeling ligt. Maar daar staat tegenover, dat ik meermalen brieven ontving, die getuigden van groote waardeering en steeds in hartelijke termen dank zegden voor het gezondene. Zonder namen te noemen mogen we uit een enkel schrijven wel een en ander citeeren.

„Het zal ongeveer begin Juni geweest zijn, dat ik als nieuw lid der N. V. v. V. van U mocht ontvangen de volgende stekjes: 1. *Stapelia* (Transvaal). (Later is me gebleken dat dit een *Heurnia* was. v. d. H.) 2. *Echinopsis Mülleri*. 3. *Sedum dendroideum*. 4. *Mamillaria pusilla*. 5. *Echeveria metalica*. 6. *Bryophyllum crenatum*. Het zal U, daaraan twijfel ik niet, aangenaam zijn eens te hooren, hoe het met mijn pleegkindertjes gaat.

Nummer 1 heeft zich van drie tot zeven takken uitgebreid en bevindt zich verder in uitstekende gezondheid. No. 2 is thans een bolletje van ongeveer 5 c.M. en glimt van genoegen. No. 3 is thans wel 25 c.M. hoog. No. 4 heeft zich ook goed ontwikkeld, al groeit zij uit den aard van haar wezen natuurlijk niet zoo hard als haar voorgangster. No. 5 is bezig zich te ontwikkelen tot een forsche plant, die ik thans reeds in den kamer voor het raam heb staan. No 6 spant echter de kroon. Deze toch is zoo ingenomen met haar pleegvader, dat ze zich ontwikkeld heeft tot een plant van zeker een halve meter hoogte".

Het is ons inderdaad bijzonder aangenaam een dergelijk schrijven te mogen ontvangen. Als al onze stekken zoo'n ontvangst te beurt valt en zooveel reden tot tevredenheid geven, dan achten we onze moeite ruimschoots beloond. Natuurlijk zal er wel eens een tegenvallertje bij zijn, maar met wat zorg en goeden wil, moeten de meeste het zoo doen. We hebben natuurlijk niet steeds denzelfden keus en de een krijgt hiervan en de ander daarvan wat, maar we zijn overtuigd, dat we doen wat we kunnen en wanneer er reden mocht zijn tot gegronde teleurstelling, zijn we ten allen tijde gaarne bereid een ieder tevreden te stellen. Zelfs is het ons een paar maal al gebeurd, dat we verzamelaars, die door bijzondere omstandigheden een deel van hun planten verloren hadden, weer wat op de been konden helpen. Het spreekt vanzelf, dat mijn eigen collectie niet steeds in staat was aan al deze aanvragen te voldoen, doch aan medewerking van de zijde onzer leden heeft het ons dit jaar niet ontbroken en dat doet ons buitengewoon veel genoegen. Zoo helpen we de liefhebberij in sterke mate bevorderen en wie evenals wij weten welk een genotvolle afleiding en troost voor velen hun plantenverzameling

is, zal inzien, dat we daarmee in hooge mate een belang dienen, dat van veel verdere strekking is dan alleen het bijeenbrengen van wat merkwaardige soorten.

v. D. H.

Echinocactus Schilinzkyanus **Ferd. Hge.** jun. en *Ech. pumilus* Lem.

Dezen zomer bloeiden beide bovengenoemde plantjes (2-jarige zaailingen), met geheel geopende bloemen. Het komt zeer zeldzaam voor, dat deze anders cleistogame bloeiers, met volkomen open bloemen te zien zijn.

Ik had de plantjes in de volle zon in de kas staan. De bloemen gingen tegen half een in den namiddag open en bleven geopend tot half vier.

Hoewel ik wel honderd van deze plantjes bezit, is het mij niet meer gelukt nog eens een bloem open te zien, zij hebben evenwel allemaal vruchtknoppen met rijp zaad.

De bloem van beide soorten is helder citroengeel, 1½ cM. in doorsnede, binnenste bloemblaadjes spits, randen gaaf, 1-2 mM. breed, buitenste bloemblaadjes als de binnenste, met lichtgroene middenstreep.

Meeldraden talrijk, heldergeel, met kadmiumgele helmknoppen, stamper groengeel met 7—8 witte stempels.

In de bloemen van beide soorten was geen verschil te zien wat kleur en vorm betreft.

V. G. PLOEM.

Belangrijke Vetplantenverzamelingen.

BELGIË.

In onze vorige jaargangen zijn eenige belangrijke vetplantenverzamelingen beschreven uit ons eigen land; deze jaargang bracht ons o. m. een interessante beschrijving van den beroemden plantentuin te Kew: hier mogen thans eenige indrukken volgen, opgedaan op een reis door België. We bezochten allereerst den plantentuin te Luik. Deze ligt vrijwel in het hartje der stad, op geringen afstand van het bekende Parc d'Avroy. Het is een schoone, goed onderhouden tuin, eenigszins heuvelachtig met aan de hoogste zijde de serres. De toegang is kosteloos; ieder die lust heeft stapt er maar binnen; alleen wordt men bij den ingang der kassen verzocht even aan te bellen en dan verschijnt al spoedig een tuinknecht, die u rondleidt en alle gewenschte inlichtingen verschaft. Waar we ons bij onze bezoeken, met het oog op tijd, wel wat moesten beperken, volstonden we dan ook alleen naar de vetplanten en cactussen te vragen. Veel was het niet en al waren er nog wel een aantal soorten onder die een afzonderlijke vermelding waard mochten worden geacht, de collectie had zichtbaar geleden. Dit bleek dan ook inderdaad het geval. Gedurende de oorlogsjaren heeft men te kampen gehad met een zeer ernstig kolengebrek en dat moge eenigszins vreemd klinken in een stad, waar men letterlijk over de kolenlagen loopt; feit is het, dat daarvan alles werd opgeëischt en zodoende was de eertijds wel fraaie verzameling voor een deel ten doode opgeschreven.

Een volgend bezoek gold den fraaien plantentuin te *Brussel*. Gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het Gare du Nord, is ze stellig aan geen enkelen Hollander, die de stad bezoekt (en dat zijn er heel wat) onbekend. Ook hier is de toegang geheel vrij en de liefhebber van bloemen kan er zijn hart ophalen aan een ongekende rijkdom aan soorten.

Ook de palmenkassen staan voor een ieder open, terwijl we verder niet verzuimen een bezoek te brengen aan het museum voor boomkunde, waarin eveneens heel wat schoons te zien is. We zouden het echter over de vetplanten hebben en om die te zien, wenden we ons tot den onderteeltoverste, den heer Roekens, die verblijf houdt in een klein kantoortje achter de serres. Ons verzoek wordt met de meeste bereidwilligheid toegestaan en onmiddellijk verschijnt er een knecht, die ons zal rondleiden. In gemoedelijk Vlaamsch vertelt deze ons allerlei bijzonderheden en we weten niet wat meer te bewonderen de rijke verscheidenheid of de uitgebreide soortenkennis van onzen gids. Grappig voor ons Hollandsch taalgevoel doen soms de opschriften aan, die we hier en daar bij de planten vermeld vinden. Daar is dan allereerst de kas voor de leer der aanpassingen. Mooie voorbeelden zien we hoe de planten in het oerwoud zich aanpassen aan het vele vocht en het weinige licht. Hier hooren dus *Epiphyllums* en *Phyllo's* thuis en het geslacht *Rhipsalis*. Maar er is nog veel meer te zien en als bijzonder leerzaam vermelden we de bordjes, waar door een teekening en een kort bijschrift gewezen wordt op datgene waar het nu eigenlijk op aankomt. Het is voor de studenten bedoeld, maar ook de ontwikkelde leek kan er heel wat leeren.

Volgen we onzen geleider nu naar de kassen der eigenlijke vetplanten, dan moeten we melding maken van een buitengewoon mooie verzameling *Mesembrianthemums*, waarvan we slechts een paar namen aanstippen: *M. densum*, *obconellum*, *multipunctatum*, *Bolusii*, *lunatum*, *tigrinum*. Verder een groot aantal soorten *Kleinia's*, *Portulacaria*, *Rhipsalis*, *Epiphyllums* en *Euphorbia's*. Het aantal *Stapeliaplanten* liep in de 60 en al mogen dat nu allemaal geen verschillende soorten geweest zijn, een zoo uitgebreide collectie zagen we nog niet vaak. Ook was daar een *Melocactus* te zien, niet grooter dan een decimeter, met een *cephalum* er boven op. De soortnaam kon ik helaas niet te weten komen.

Een collectie *Mamillaria's* trekt hier eveneens de aandacht. Het zijn waarschijnlijk zaailingen van dezelfde soort, al is de variatie duidelijk te zien. Juist bij het opkweeken van een zaai- sel tot den bloeibaren leeftijd toe heeft men gelegenheid na te gaan of men met een zuivere soort dan wel met een hybride te maken heeft en we zijn vast van meening, dat als er op deze wijze eens critisch met tal van zoogenaamde zuivere soorten gehandeld werd, er zou blijken dat heel wat kaf onder het koren

schuilt, m. a. w. dat van heel wat planten de bastaardnatuur voor den dag zou komen.

Vervolgen we nu onze tocht, dan komen we tenslotte na nog een mooie kas met Agaven en Aioe's te hebben bezocht aan de groote serre, die blijkens het daarop in het Fransch aangebrachte opschrift gevuld is met de verzameling vetplanten in 1910 aan den staat geschonken door den Heer v. d. Vinnen de Uitkerke.

Inderdaad zijn hier ware tentoonstellingsplanten te zien, Grusoni's van een halve meter, pracht Aioe's en reuzenexemplaren van Euphurbia's. Zelfs trof ons aan den ingang een tabel, waarop de vermoedelijke stamboom der cacteën staat aangegeven en de typen van elk der vertakkingen in levenden lijve er naast.

Dit gedeelte mogen we gerust het minst geslaagd noemen, want wat daar als vertegenwoordigers onzer trotsche cactusgeslachten werd vertoond maakte nu juist niet den meest rooskleurigen indruk. En hiermede zijn we aan het eind gekomen van onzen tocht, bij onze vele succulente-reisherinneringen voegen we thans ook dien van den Brusselschen Jardin Botanique. Een kleine aanvulling aan ons bezoek van de Belgische hoofdstad moeten we nog laten volgen. Bij den ingang van het Museum voor boomkunde toch was onze aandacht gevallen op een klein boekje, dat daar met eenige andere werken voor plantkunde en tuinbouw te koop hing. Het was de Culture des cactees van Jos. Mosbeux.

Op het aangegeven adres in een der winkelstraten vonden we een leeg winkelhuis, doch met de verblijdende mededeeling erop:

Schoone verzameling planten uit Mexico, in mijn kweekerij te zien. Volgde de naam van de straat en daar die niet zoover uit de buurt lag, zijn we op zoek gegaan en hebben ze ook spoedig gevonden. Door verbouwing was alles echter voorloopig opgesteld en kon onze indruk slechts een zeer vluchtige zijn. We kunnen echter volstaan met te zeggen, dat de meeste planten van De Laet afkomstig bleken te zijn. Ons rest nu nog een bezoek te brengen aan diens beroemde kweekerij te Contich, doch hierover kunnen onze lezers in den vorigen jaargang een uitvoerig verslag lezen van de hand van onzen secretaris (Succ. 1923 pag. 91 e.v.) zoodat we in herhalingen zouden vervallen als we alles nog eens weer over gingen vertellen. Volstaan we met te zeggen dat er een enorme collectie importen was bijgekomen.

Een bezoek aan den plantentuin te Gent moest met het oog op den tijd en het niet al te fraaie weer vervallen, maar we meenen met dat al toch wel een behoorlijken indruk gekregen te hebben, hoe het er in België met de vetplanten voorstaat.

Het aantal liefhebbersverzamelingen is echter bedroevend klein.

In dit opzicht steekt het wel erg af bij zijn noordelijke bureu, waar we, gelet op ons steeds stijgend ledental, van een ware bloeiperiode mogen spreken.

v. D. H.

Een voordeelige vakantie. (Nieuwe spelling).

We zouden vier weken van huis gaan, maar hoe moest het dan met de kaktussen. In de bak laten leek me met het oog op

honden en katten wat gevaarlijk. Dan maar naar binnen. In de schuur werd de werkbank ontruimd, een paar planken er tegen gespijkerd, een vracht aarde er op en nu alle potjes en potten ingegraven. De werkster, die de andere planten water moest geven, kreeg de opdracht eens in de week eens goed te spuiten en toen ik na de vakantie nieuwsgierig de schuur opensloot, stond alles er frisch en fleurig bij.

Uit de ledenlijst had ik enkele adressen aangetekend. Op een middag, toen het niet regende, fietsten mijn vrouw en ik naar kennissen uit de vorige grote vakantie. We moesten eens zien, hoe de stekken het maakten, die we gestuurd hadden. Het was echter treurig. De vorst had van de winter heel veel vernield en de vroeger zo mooie verzameling was danig achteruitgegaan. Er werd echter aan gewerkt om deze winter nieuwe verliezen te voorkomen. Een paar Echinopsis-stekken maakten de verdere reis mee.

Toen naar de kwekerij van de heer P. J. van Dort te Heemstede, die op de tentoonstelling zo'n flinke inzending had.

Op ons verzoek werd ons met de meeste bereidwilligheid de kwekerij getoond. Het langst bleven we natuurlijk bij de kaktussen. Wat kan men in kassen toch veel meer bereiken, dan wij in een gewoon bakje.

Daar zagen we de Aloë variegata met zijn stekken van de tentoonstelling terug. Jammer, dat ze niet te koop waren. Voor een kennis hadden we ze zo graag gehad en mijn eigen exemplaar wil maar geen stekken geven.

Een pakje stekken van Crassula's en blauwe Sempervivum werd voor ons ingepakt. We hebben het de volgende dag als monster zonder waarde naar een kennis gestuurd met verzoek om een en ander op te potten, later zouden we delen.

Na de tentoonstelling had ik in „Het Vaderland" gelezen, dat men in de Dierentuin alle vetplanten tot een permanente tentoonstelling bij elkaar gebracht had. Toen ik dus even gelegenheid had, ik er heen en ik beklagde mij mijn kwartje intree niet.

In Amsterdam hadden we in de Paasvakantie een bezoek aan de Hortus gebracht, nu zouden we eens in Artis kijken, maar dat viel tegen. Er is wel wat, maar 't haalt niet bij wat men in Den Haag of in de Rotterdamse diergaarde ziet.

Nu verplaatsen we ons naar Twello bij Deventer — ik heb een stuk of vijf adressen. Eén is het gemakkelijkste te vinden, een drogist. Binnengestapt, maar mijnheer is niet thuis. Dan kom ik nog wel eens terug en een paar dagen later tref ik het beter.

Ik maak me bekend en vraag of hij het prettig vind, als ik zijn kaktussen eens bekijk.

„Ja, dat zou ik wel graag willen, maar... ik heb er geen één".
Dus een liefhebber van kaktussen zonder kaktussen!

Er was echter wel wat aan te doen. Hij ging even naar binnen en bracht me toen naar het kantoor van de havenmeester, stelde me voor en de havenmeester fietste met mij de schipbrug

Over naar de Worp, waar zijn woning lag. Daar keek ik mijn ooggen uit. Het voortuintje vol met vetplanten, te veel om op te noemen. Grote, flinke eksemplaren. 't Was waard om er een foto van te maken. Achter het huis een klein schuurtje, in een kasje veranderd door er een glazen dak op te zetten. Aan een schutting een kamerkasje vol stekpotjes. Op het vensterraam potten met flinke echinopsissen. Aan de muur bloempotten met ronde gaten er in geboord met sempervivums. Een bloempot vol stekken stond klaar om naar Den Haag gestuurd te worden — voor de nieuwe leden.

Ik kreeg zoveel, dat ik er verlegen onder werd. De ene stek volgde op de andere en dikwijls geworteld en al. Het werd een heele toer om alles in te pakken, maar men weet het — onze vetplanten kunnen heel wat verdragen. Ik kwam laat thuis — ik vond bijna de hond in de pot, maar al was het zo geweest, ik zou me toch niet beklaagd hebben. Het enige wat ik jammer vind, is dat men iemand, die zoveel heeft en zoveel missen wil, niet anders dan vriendelijke dank terug kan geven.

Met spanning verbeidden we na de vakantie de koffer met kleren. Alle potjes en potten werden bijelkaar gehaald en toen alles opgepot was, waren de potten ook op, ja verschillende stekken moesten voorlopig samen wonen.

Alles is nu bijelkaar gebracht op een zolderkamertje voor een raam op het Zuiden. Het gaat daar nog goed, maar als er vorst komt, zal het naar de huiskamer en gedeeltelik naar de kelder moeten.

Van 't voorjaar moet de broeibak maar wat vergroot worden of er moet een kasje gebouwd worden. Het laatste lijkt me het beste, maar zal bruin dat kunnen trekken ?

DRUMPT, bij Tiel.

B. TH. KRABBENDAM.

Naschrift. Vergeten werd nog te melden, dat ik in de vakantie kennis maakte met een nieuwe aanstaande schoonzuster. Die bleek ook al enige kaktussen te hebben. Ze was heel blij met een stek, die ik haar gaf en als ze 't volgende jaar eens hier komt, zal ze niet leeg naar Friesland teruggaan. KR.

Sempervivum L.

Als eerste noemen wij de bekende *Sempervivum tectorum*-L, ook wel Huislook, Dakenloof, Donderblad of Donderbaard genoemd. Het meeste vindt men deze planten op oude huizen, daken, muren en ook wel verwilderd. In de Alpen behoort deze *Sempervivum* thuis, waar ze op de rotsen in het wild groeit. Zooals men waarschijnlijk weten zal, behoort dit aardige winterharde plantje tot de Familie van de *Crassulaceae*. Het vormt geheele zoden en draagt haar bladeren dicht bij de wortel in een rozet. Ze zitten allen dicht op elkander gepakt. De dikke vleezige bladeren zijn langwerpig en loopen in een stekende punt uit. Het stervormige bloempje, dat op een rechtstaanden stengel staat, is van purper tot bleek rose gekleurd. De grond, waar *S. tectorum* graag in groeit, is losse, zandige tuinaarde. Men

kan ze door stekken en zaden vermenigvuldigen. De nieuwe kleine rozetten vormen zich in de oksels van de bladeren en daaruit ontspringen kleine uitloopers, die in een klein rond blad-rozette eindigen. Zijn de draadvormige uitloopers verdord, dan moet het plantje een zelfstandig leven beginnen. Een groot voordeel is het, dat ze zoo taai zijn. Er moet al veel gebeuren wil deze plant sterven. *Sempervivum* beteekent dan ook letterlijk vertaald: „Ik leef altijd". De naam Donderbaard, die men er wel eens aan geeft, komt hiervan, dat men vroeger dacht, dat Huislook voor den donder beschermde. Enkele andere soorten zijn: *Sempervivum arachnoideum, hirtum, montanum, soboliferum, tomentosum, tabulaeforme, patens, canariensis, arboreum, glutinosum, paivae, caespitosum, aureum, rupicolum, Hausmannii, Wulfenii* enz.

Mededeelingen.

NIEUWE LEDEN.

P. de Kok,	Rotterdam,	Cristiaan de Wettstr. 138
Mej. W. M. H. Schift,	's-Gravenhage,	L. v. N. O.-Indië 179
Mej. C. P. Hoek,	Scheveningen,	Tarbotstraat 7
T. Sybrandy,	Dordrecht,	Krispijnweg 169rood
Hermans,	Rijswijk (Z.-H.)	Oude Delft 237
B. J. Ouëndag,	Amsterdam,	Frans v. Mierisstr. 111
Ph. Bloemsma,	Heemstede,	Crayenestersingel 10
W. den Hartog,	Vlaardingen,	Markgraafaan B.
J. I Groenhuizen,	Rotterdam,	Westersingel 32
G. Meppelink,	Haarlem,	Brouwerskade 21 zwart
J. G. Kamp, p/a de Kort,	Amsterdam,	Brederodestraat 75 I
C. J. van Zweeden,	Goes,	Lange Kerkstraat 34

ADRESVERANDERING. Het adres van mej. Suyling te Vught is veranderd in mevr. M. Smit-Suyling, Hengelo (O.), Sophiastraat 32. De heer J. van Geyn woont thans Reguliersgracht 22, Amsterdam, en Mej. A. Tolk, Kijkduin, Hoek van Hollandlaan 2.

Het adres van onzen Voorzitter, de heer J. J. VERBEEK WOLTHUYS, is thans: VAN HEURNSTRAAT 108, VOORBURG (post 's-Gravenhage. ::

ONZE GRATIS-STEKKEN. De tijd voor stekken sturen is voorloopig gedaan. Wie zich nog aanmelden, worden genoteerd en begin April, zoo mogelijk nog iets vroeger, (als er geen vorst meer te vreezen is), worden de bekende monsterzakjes weer verzonden. Van verschillende zijden werden we nog verrast met wat stekmateriaal. Voor zoover het zijn bestemming nog niet gevonden heeft, wordt het in mijn kas overwinterd. De vriendelijke gevers nogmaals onzen hartelijken dank. v. D. H.

AANGEBODEN: Een beperkte hoeveelheid zaden van *Phyllocactus hybridus*, (zie het desbetreffend artikel) a 60 cent de 100. (franco) v. d. Houten, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.